

Hesteleksikon

Her finder du beskrivelser og forklaringer om ord og betegnelser fra hestenes verden. Vi kalder det vores hesteleksikon – og der fungerer som et opslagsværk eller en slags ordbog. Skriv gerne hvis du mangler noget på listen, eller hvis du ønsker at bidrage med indhold.

Adducere

Adducere som bruges til at beskrive halthed. Adducere beskriver et lems bevægelse hen mod kroppen.

Albino hest

En albino har en arveligt betinget forstyrrelse af tyrosinase-stofskiftet, der medfører nedsat eller manglende evne til at danne pigment (farvestof). Pigmentet kan mangle i hud, hår og øjne. Der findes ikke egentlige albinoer blandt heste, men man benytter udtrykket om helt hvide heste. En albino kan desuden være en amerikansk varmblodsrace, som er kendetegnet ved et dominant arveanlæg for hvidt.

Afsadling

Det kaldes at afsadle, når man tager sadlen af hestens ryg efter ridning.

Afsidning

Afsidning er rytterens afstigning (nedstigning) fra hesten.

Hesteleksikon

Avlshingst

En avlshingst er en hingst, der indgår i avl og på den måde præger de kommende generationer af heste. I de forskellige avlsforbund godkendes hingste til avl efter særlige regler. Det er kun de bedste hingste der bliver avlshingste. Formålet er at få de bedste føl.

Arbejdshest

En arbejdshest er en stor, tung hest, der bruges til at trække tunge ting.

Abducere

Abducere bruges til at beskrive halthed. Abducere beskriver et lems bevægelse enten væk fra kroppen.

Bandager

Elastiske bandager vikles om hestens ben, ofte med et underlag af filt eller et lignende materiale. Bandager kan støtte eller stabilisere de sener, der ligger omkring piben.

Bandager kan være svære at lægge på, så de virker rigtigt. Mange benytter derfor gamacher i stedet.

Bagpartsvending – pirouette

En pirouette eller bagpartsvending er en dressurøvelse hvor hestens forpart bevæges rundt om bagparten. Bagpartsvendingen kan udføres i skridt og i galop.

Stangmål

Stangmål (forkortes stg.) er en målemåde for heste, æsler og muldyr. Det måles i cm fra jorden til vandret ud for lansemærket, der er lige omkring mankens begyndelse. (Båndmål følger kroppens runding og er større end stg.)

Hvordan måler man en hest?

Stangmålet målet som hestens højde fra jorden til lansemærket. Se illustration:

Hesteleksikon

Pony

En pony er en udvokset hest, hvis højde ikke overstiger 148 cm., er den over 148 cm betegnes den udelukkende som en "hest".

Ponyen opdeles i 3 kategorier:

- Kat. 1: 140-148 cm.
- Kat. 2: 130-140 cm.
- Kat. 3: op til 130 cm.

Sammenlignet med heste, har ponyer efter en kraftigere manke, pels og hale, ligesom de har proportionelt kortere og kraftigere ben, bredere brystparti, kraftigere skelet samt kraftigere, men kortere, hoved.

Ponyer stammer fra vilde hesteracer, der har udviklet deres størrelse under en tilpasning til deres naturlige omgivelser. Disse heste er blevet tæmmet og videreudviklet gennem avl, specielt i nordeuropæiske lande og regioner som Norge, Island, Irland, Shetland og Skotland.

Eksempler på ponyracer:

- Connemara
- Shetlandspony

Hesteleksikon

- New Forest-pony
- Gotlandsruss
- Welsh Mountain pony
- Welsh pony

Stutteri

Hvad er et stutteri?

Et stutteri er et sted hvor der avles heste. Blandt opgaver der udføres af et stutteri hører bedækning og opdræt. I Frankrig og Tyskland findes der statsstutterier, der skal sikre end særlig høj kvalitet i avlsarbejdet. Fuldblodsstutterier i Frankrig, Irland og England er oftest på private hænder. Halvblodsstutterier koncentrerer sig gerne om nationale racer som Trakhenere, Hannoveranere, Oldenborgere, irske huntere og Dansk Varmblod.

Palomino

Ordet dækker både over en farvebetegnelse, samt hesterace fra USA, der er kendetegnet ved at være enten palominofarvet, rød, cremello, BEC eller lignende farver, der er realterede til "palomino-genet".

Palominofarven fremkommer i de fleste hesteracer (og i Danmark også i racen varmblood). Palominofarven fremkommer, når man krydser en rød hest med en cremello – cremelloen er en såkaldt dobbeltdeluitte, dvs. den røde hests farve er i cremelloen fortyndet i dobbelt dosis, hvor den "røde" hest, når den bliver født palomino er en enkelt deluitte, altså en rød hest, hvis farve er fortyndet en gang = en palomino.

Dens særlige kendetegn er dens farve; guldgulden med hvid man og hale man og hale og evt. hvide aftegn. Størrelsen er for varmbloodshestene 160 cm+ og alle ponystørrelser findes. Øjnene er brune. Palominofarven spreder sig over et bredt farvespectre fra helt lys guld til kobberguld. Cremelloen er en dobbeltdeluitte – den er fra helt hvid til over i det flødefarvede. Øjnene er blå.

Vildhest

En vildhest, er en hest der lever ude i det fri, uden at være beskyttet, og som derfor også udvikler en mere dyrisk adfærd end opdrættede heste.

Man

Manen er de lange hår på oversiden af hestens hals. Hestens man går fra manken og op gennem hestens øre hvor den ender ud i pandelokken.

Manen kan findes i mange forskellige farver og grovheder afhængig af race og afstamning af hesten.

Manke

Hesteleksikon

Manke, fra oldnordisk, makki. Vi kender ordet mest om hestens lange halshår, men i fagterm er manken faktisk den lille bule på hestens ryg, der sidder lige inden ryggen går over i halsen. Det som i daglig tale på hesten kaldes manke hedder i fagtermen man. Vi bruger også manke om en persons lange hår, i en lidt mere drillende betydning eller sammenhæng.

Vallak

En vallak er en kastreret hingst – altså en hingst der har fået fjernet testiklerne. Dette bevirker at hingsten bliver steril, og derfor ikke kan avle føl. Man kastrerer hingste, for at dulme deres temparement, og derved gøre dem mere pålidelige. Eller hvis de ikke er egnet til avl.

Kastrerede heste eksporteredes tidligere fra Valakiet til Tyskland og Nordeuropa, hvorfor "vallak" er blevet en betegnelse for sådanne heste.

En vallak er mere stille end en hingst da den ikke producere hormoner og testosteron.

Lovgining om heste

Folketinget vedtog i 2007 loven om Hold af Heste. I den er der beskrevet hvorledes stalden skal indrettes, så hesten får sine fysiologiske behov opfyldt.

Det vigtigste ved opstaldning af heste er fred, ro og regelmæssighed i stalden, således hesten får en god dagsrytme, og føler sig tryk i stalden.

Hovpleje

Velplejede og sunde hove er vigtigt for at hesten kan fungere optimalt. Hovene er hele grundlaget for, at hesten kan bevæge sig og stå ordentligt fast. De skal både bære hestens vægt og virke som støddæmpere, således at hestens led og sener ikke belastes unødigt.

For at sikre sunde hove, så skal hestens hove beskæres regelmæssigt af personer, der er uddannet til at udføre det arbejde.

Som hesteejer skal du derudover dagligt efterse hovene, således at eventuelle skader eller andre problemer hurtigt opdages.

Manglende opmærksomhed på hovenes tilstand og for sjælden eller forkert beskæring kan føre til invaliderende benproblemer hos hesten.

Gode råd til håndtering af heste

Her er en række gode råd til håndtering af heste

Hesteleksikon

- * Vær altid forberedt på, at hesten kan reagere voldsomt på uforudsete ting og situationer hvor den bliver bange.
- * Gå derfor aldrig bag en hest.
- * Sørg altid for at kunne komme væk fra hesten. Vær altid opmærksom på din flugtvæg.
- * Beløn og ros hesten, når den har udført en opgave tilfredsstillende
- * Sno aldrig træktov, tøjler eller andet som er forbundet med hesten, omkring hænder, arme, ben eller krop.
- * Sørg for at opnå en lederposition i forhold til hesten. Det er dig der er herren.
- * Kæmp ikke med hesten og brug ikke magt, men vær rolig, konsekvent, myndig og send klare signaler til hesten
- * Væn hesten til andre dyr samt fremmede ting og situationer
- * Sørg for, at hesten dagligt kommer på fold og får social kontakt med andre heste samt får mulighed for at bevæge sig og blive stimuleret
- * Lær føllet/hesten daglige rutiner såsom at løfte ben, få grime på, stå bundet, blive trukket med m.m.

Hvor gammel bliver en hest?

En hest bliver sjældent ældre end 30 år

Hesteinstinkter

Hesten har tre grundlæggende instinkter: Foder-, flok- og flugtinstantet.

Disse instinkter findes i alle heste, og er ikke tillærte egenskaber. Man skal derfor tage hensyn til hestens natur i træningen, og ikke tillæge hesten nogle menneskelige egenskaber. En hest kan fx ikke "hævne" sig.

Foderinstinkt betyder, at hesten vil søge efter mad for at overleve. Dette kan man udnytte i træningen ved at give godbidder som belønning for ønsket adfærd.

Flokinstantet er gennem evolutionen blevet udviklet for at forøge hestens chancer for at overleve ved at danne flokke. Dette kan forvirre rovdyr. Hvis en hest pludseligt løber, følger de andre automatisk med. Sådan kan de beskytte sig mod rovdyr.

Gode råd når du skal købe hest

Hesteleksikon

Som køber kan det være svært at gennemskue markedet. Hvad er et godt køb og hvad er ikke. Her er en række gode råd når du skal ud og købe hest.

- Sørg for at lave en skriftlig købskontrakt, også selvom der handles mellem venner.
- Sørg for at kontrakten indeholde så mange oplysninger som muligt. Dvs. de forventninger du har til hesten. Skriv f.eks. hvad hesten skal bruges til.
- Er der særlige krav/forhold ved hesten, bør dette indgå i kontrakten.
- Lad en dyrlæge undersøge hesten inden. En dyrelæge kender alt til hestes sundhed og velfærd, og vil hurtig kunne fortælle dig om hesten har nogle problemer.
- Er der tale om meget dyre heste, kan du lade en advokat gennemgå kontrakten, inden du skriver under.
- Opstår der komplikationer, skal du reklamere overfor sælger hurtigst muligt.

Gode råd når du skal sælge hest

Når du skal sælge din hest, så er internettet et rigtig godt sted. Du kan sætte den til salg på et af de online salgssteder der findes, eller du kan oprette en hjemmeside for hesten, hvor du gør reklame for den.

Som sælger af en hest står du både med et juridisk og et moralsk ansvar for, at de oplysning du har givet køber er korrekte. Det kan derfor aldrig betale sig at lyve eller pynte på en hests egenskaber. For at undgå komplikationer i forbindelse med salg af din hest, bør du følge nedenstående punkter:

- Vær åben og ærlig overfor køber. Gør opmærksom på evt. problemer hesten har.
- Lyv ikke om skjulte/gamle skader.
- Lave en kontrakt, så du har alt på skrift.
- Lad en dyrlæge undersøge hesten inden, så du har bevis for hestens helbred inden salg.
- Er der tale om en dyr hest, kan du med fordel lade en heste advokat gennemlæse kontrakten.